

Opening van een opvangstructuur voor asielzoekers

fedasil

FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR
DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS

De individuele opvang in een lokaal opvanginitiatief	04
De opening van een lokaal opvanginitiatief	07
Financiering van de lokale opvanginitiatieven	08
De opening van een collectieve opvangstructuur	11
Informatie en communicatie	13
Bijlage	14

Inleiding

Vanaf de indiening van hun eerste asielaanvraag en gedurende de hele procedure, hebben de personen die internationale bescherming hebben aangevraagd in België recht op opvang in een opvangstructuur die hen materiële hulp geeft en hen een bestaan met respect voor de menselijke waardigheid garandeert. Deze personen krijgen een opvangplaats hetzij in een collectief centrum hetzij in een individuele woning.

Naast de collectieve centra georganiseerd door Fedasil of hun opvangpartners, bestaan er ook individuele - of semi-individuele - woningen die ter beschikking gesteld worden door OCMW's als lokale opvanginitiatieven (LOI) of, in mindere mate, door een aantal niet-gouvernementele organisaties.

Deze brochure is bestemd voor het stads/gemeentebestuur en het personeel van gemeenten/steden en OCMW's en geeft tal van praktische informatie over de opening van een opvangstructuur (LOI of opvangcentrum).

Meer informatie is te vinden in de algemene informatiebrochure voor de gemeenten op de website van Fedasil. De contactgegevens van Fedasil kunt u vinden op de laatste pagina.

De individuele opvang in een lokaal opvanginitiatief

Wat is een lokaal opvanginitiatief (LOI)?

De lokale opvanginitiatieven (LOI) zijn individuele (of soms collectieve) opvangstructuren die beheerd worden door de OCMW's en waar asielzoekers materiële hulp krijgen zolang hun asielprocedure loopt. Het zijn meestal individuele, gemeubelde woningen met een basisuitrusting, waardoor de bewoners zelf in hun onderhoud kunnen voorzien. Deze woningen kunnen eigendom zijn van het OCMW of woningen die het OCMW huurt bij privé-eigenaars. De meeste huidige LOI's bestaan uit individuele woningen.

Wat is het verschil tussen de individuele opvang in een LOI en de opvang in een collectief opvangcentrum?

De asielzoekers die in een LOI worden opgevangen hebben meer onafhankelijkheid in hun dagelijks leven en meer autonomie voor bepaalde beslissingen dan bewoners in de collectieve opvangstructuren. Dit weerspiegelt zich bijvoorbeeld in het feit dat ze zelf inkopen moeten doen, koken, hun kleren moeten wassen enz.

De asielzoekers die in een individuele woning verblijven, krijgen materiële hulp die vergelijkbaar is met de hulp in de collectieve centra. Het OCMW voorziet begeleiding, die meer bepaald bestaat uit een opvolging van de asielprocedure, een medische en psychosociale opvolging, voorbereiding op de integratie of terugkeer, doorverwijzing inzake onderwijs en opleidingen voor volwassenen, etc.

Wat is het wettelijke kader dat de opvang van asielzoekers in een LOI regelt?

Het wettelijk kader voor de opvang is bepaald door artikel 64 van de wet op de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen van 12 januari 2007, dat bepaalt dat de OCMW's opvangstructuren kunnen organiseren door middel van een conventie met Fedasil.

De terugbetaling door Fedasil van de kosten verbonden aan de materiële hulp aangeboden door de OCMW's aan een begunstigde van de opvang in een LOI wordt bepaald door het Koninklijk Besluit van 24 juli 2012. Dit Koninklijk Besluit legt het maximale forfaitaire bedrag vast waar het OCMW recht op heeft (zie hieronder).

Mogen de OCMW's ook collectieve opvangplaatsen beheren?

Ja. De opvangwet voorziet inderdaad ook dat de OCMW's collectieve opvangstructuren inrichten om er materiële hulp te bieden aan de begunstigde van de opvang. Dit kan in gebouwen zoals voormalige rusthuizen, kazernes enz.

Wat is het profiel van de asielzoekers die in een LOI worden opgevangen?

In principe kan elke begunstigde van de opvang die asiel heeft aangevraagd in een LOI verblijven nadat hij/zij in een collectief centrum heeft gewoond. Bepaalde categorieën van asielzoekers zoals kwetsbare personen of personen met een hoge graad van bescherming kunnen onmiddellijk toegang krijgen tot een individuele woning van zodra ze een asielaanvraag hebben ingediend.

Kunnen niet-begeleide minderjarigen worden opgevangen in een lokaal opvanginitiatief?

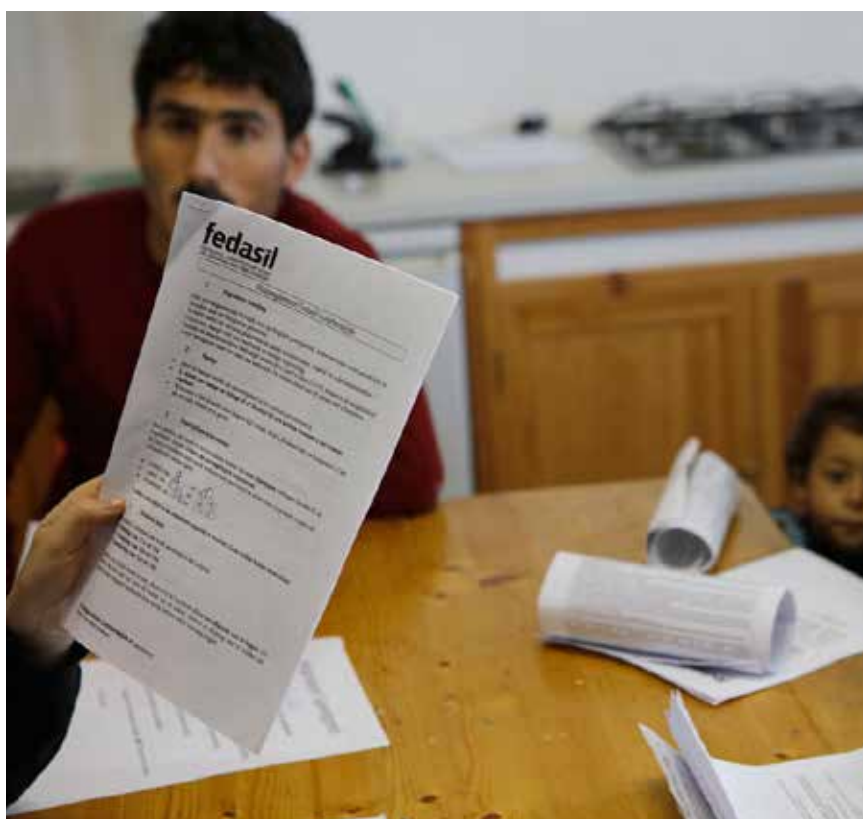
Ja. Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV) kunnen opvang krijgen in een lokaal opvanginitiatief dat is aangepast aan deze doelgroep. Voor de organisatie van NBMV-plaatsen worden hogere tarieven voorzien aangezien deze doelgroep een specifieke begeleiding vereist.

Welke stappen moeten ondernomen worden na een toewijzing aan een opvangstructuur?

De asielzoeker die toegewezen of overgeplaatst wordt naar een opvangstructuur (hetzij in een collectief centrum, hetzij een individuele structuur, waaronder de LOI's) moet binnen de 8 dagen aangifte doen van de adreswijziging bij het administratief vreemdelingenbureau van de gemeente van de nieuwe verblijfplaats, ook indien de verhuis plaatsvond in dezelfde gemeente. Tijdens zijn bezoek aan de gemeentelijke administratie moet de asielzoeker de bijlage 25/26, evenals zijn bewijs van inschrijving (ook oranje kaart genoemd) meebrengen.

Kinderen jonger dan 18 jaar hebben een leerplicht. De transfer kan een verandering van school veroorzaken. Als de nieuwe accommodatie in de nabijheid van de vorige woning gelegen is, kan de minderjarige naar dezelfde school blijven gaan. Als de nieuwe woning daarentegen te ver weg is, zal de minderjarige van school moeten veranderen. Dit betekent dat het OCMW van de nieuwe huisvesting de nodige contacten met de scholen moet leggen om de minderjarige binnen een redelijke termijn in te schrijven.

Wanneer een asielzoeker voor de eerste keer in een opvangstructuur wordt opgevangen, worden een sociaal dossier en een medisch dossier op diens naam opgesteld. In geval van transfer naar een andere opvangstructuur, gaan deze dossiers met de asielzoeker mee en worden ze doorgegeven aan de nieuwe opvangstructuur.

De opening van een lokaal opvanginitiatief

Wat zijn de verschillende stappen bij het organiseren van een LOI?

De opening van een LOI binnen de gemeente verloopt volgens een aantal stappen. Eerst dient het OCMW contact op te nemen met het regiobureau Noord van Fedasil om meer praktische informatie te krijgen, meer bepaald over het respecteren van de regionale woonbaarheidsnormen en de kwaliteitsnormen van het Agentschap. Vervolgens kan het OCMW een voorstel doen aan het regiokantoor met vermelding van het soort woning, de gezinssamenstelling, de voorziene begeleiding enz. Indien het LOI-project een positieve evaluatie krijgt van Fedasil, zal deze een overeenkomst afsluiten met het OCMW. Van zodra de opvangplaatsen en het personeel voor het LOI effectief beschikbaar zijn, zal Fedasil asielzoekers toewijzen. De woningen van het lokaal opvanginitiatief moeten woonbaar zijn voor de eerste toewijzingen. Dit betekent dat ze in orde moeten zijn met de kwaliteits- en veiligheidsnormen en gemeubeld moeten zijn voor de start van de overeenkomst.

Wat staat er in de overeenkomst tussen het OCMW en Fedasil?

De overeenkomst wordt gesloten op basis van artikel 64 van de opvangwet. Dit artikel betreft de toekenning van materiële hulp aan de begunstigden door een OCMW, in het kader van de opdracht die het krijgt van Fedasil. In het algemeen legt de overeenkomst de opvangcapaciteit en het adres van het LOI vast, het forfaitair tarief en de modaliteiten voor de financiële tussenkomst, het recht van Fedasil om het gebruik van de bedragen te controleren alsook de duur en de datum van inwerkingtreding van de overeenkomst.

Financiering van de lokale opvanginitiatieven

Hoe worden de LOI's gefinancierd?

De LOI's worden gefinancierd door de federale overheid, via Fedasil. Het Agentschap kent een forfaitair bedrag toe aan de OCMW's om de kosten terug te betalen die verbonden zijn aan de materiële hulp aan de begunstigden van de opvang die in een lokaal opvanginitiatief verblijven. Elk jaar worden de forfaitaire bedragen geïndexeerd en meegedeeld via een omzendbrief van Fedasil.

Welke bedragen worden gedekt door het forfaitair bedrag dat aan de OCMW's wordt toegekend?

Het forfait dekt zowel de kosten voor het beheer van de opvangplaats zelf - met inbegrip van de personeelskosten - als de kosten voor een wekelijks beperkt bedrag dat rechtstreeks aan de bewoners gegeven wordt en de andere bijkomende kosten zoals schoolkosten, vervoerskosten, kledij of vrijetijdsactiviteiten. Het wekelijks bedrag is een beperkte som geld waarmee de asielzoekers eten en persoonlijke hygiëneproducten kunnen betalen en omvat ook het zakgeld.

De andere bijkomende kosten zijn niet inbegrepen in dit bedrag maar moeten apart betaald worden door de OCMW's in functie van de middelen waarover de gezinnen beschikken op basis van het sociaal onderzoek. Indien blijkt dat de asielzoeker over voldoende middelen beschikt kan het OCMW, mits goedkeuring van de regiocoördinator van Fedasil, weigeren om tussen te komen voor deze bijkomende kosten.

Indien het forfaitair bedrag overschreden wordt, kan het OCMW het resterende bedrag zelf ten laste nemen.

De medische kosten worden terugbetaald door de POD Maatschappelijke Integratie.

Wat zijn de modaliteiten voor de betaling van het toegekende forfaitair bedrag?

De terugbetaling aan het OCMW gebeurt maandelijks door Fedasil. Het OCMW moet een aanvraag voor schuldinvoering opstellen via een standaardformulier dat ter beschikking wordt gesteld van Fedasil voor het totaal terug te betalen bedrag.

Kan het Agentschap het aan de OCMW's toegekende bedrag terugvorderen of de overeenkomst schorsen?

De forfaitaire bedragen en de eventuele reserves kunnen alleen gebruikt worden om de uitgaven te betalen die gemaakt werden binnen de LOI-overeenkomsten. Het Agentschap kan op elk moment vragen om het bedrag van de eventuele reserves terug te vorderen en, in geval van controle, eisen om de bedragen die voor andere uitgaven waren bestemd te innen. Een opschorting van betaling is mogelijk indien het OCMW niet beantwoordt aan de vraag tot correctie van het Agentschap in het kader van de controle van de aanvraag tot terugbetaling van het forfaitair bedrag.

Een schorsing van de overeenkomst is uitvoerbaar indien het Agentschap tijdens een controle vaststelt dat een bewoner geen recht meer heeft op opvang.

Hoeveel bedraagt het forfaitair bedrag per opvangplaats?

Het forfaitair bedrag wordt toegekend per opvangplaats en per dag en verschilt naargelang de opvangplaats bezet is of niet. Wanneer een plaats in een LOI niet bezet is, bedraagt de tussenkomst maximum 40% van het forfaitair bedrag van een bezette plaats.

Een plaats is bezet indien de Dispatching van Fedasil er een persoon heeft aan toegewezen en deze recht heeft op materiële steun. De onbezette plaatsen zijn vrije plaatsen die beschikbaar zijn voor een toewijzing of die het Agentschap gereserveerd heeft voor een bewoner.

Er moet ook een onderscheid gemaakt worden tussen de plaatsen voor volwassenen en de plaatsen voor begeleide of niet-begeleide minderjarigen.

Forfaitaire bedragen per dag (2015):

Type opvangplaats	Bezette plaats	Niet-bezette plaats
Plaats voor volwassene	37,77 €	15,11 €
Plaats voor begeleide minderjarige met familie	20,78 €	8,31 €
Plaats voor niet-begeleide minderjarige (NBMV)	44,01 €	17,60 €

De opening van een collectieve opvangstructuur

Wat moet er gebeuren om een opvangcentrum te openen?

Er kan ook een collectieve opvangstructuur geopend worden in de gemeente of stad. Deze kan rechtstreeks beheerd worden door Fedasil maar ook door een van de traditionele partners van het Agentschap zoals het Rode Kruis of Croix-Rouge via een partnerovereenkomst of door een privé-uitbater naar aanleiding van een overheidsopdracht op basis van een lastenboek van Fedasil. Om een opvangstructuur te kunnen openen, moeten bepaalde basisvoorwaarden gerespecteerd worden.

Welke zijn deze basisvoorwaarden die gerespecteerd moeten worden?

De opening en het beheer van een opvangstructuur vereist dat een aantal regels gerespecteerd worden om een kwalitatieve opvang aan te bieden aan de bewoners die erin verblijven. Fedasil heeft minimumnormen opgesteld om de kwaliteit van de opvang te allen tijde te waarborgen. Deze normen hebben betrekking op verschillende domeinen: de infrastructuur, het meubilair, de veiligheidsaspecten, de maatschappelijke en juridische bijstand en de medische en psychologische begeleiding aan de bewoner alsook de toegekende materiële hulp. Hoewel er aanpassingen zijn naargelang het type woning, zijn deze normen van toepassing op alle structuren van het opvangnetwerk, of ze nu collectief of individueel zijn. Er worden verschillende documenten en attesten gevraagd als bewijs dat deze basisvoorwaarden gerespecteerd worden zoals een brandweerattest, conformiteitsattesten van elektriciteit- en gasinstallatie, desgevallend een attest van onderhoud van de lift (zie bijlage voor volledige lijst). Na opening moet er aangifte van uitbating gedaan worden bij het voedselagentschap dat een controle uitvoert m.b.t. de voedselveiligheid. Er wordt tevens een samenwerkingsakkoord ondertekend met de lokale politie.

Tijdens een voortdurende procedure evalueren de kwaliteitsauditoren de kwaliteit van de opvang in het volledige netwerk door de kwaliteitsnormen van de opvangstructuren te testen. Voor de opening van een nieuwe structuur worden een of meerdere voorbereidende bezoeken georganiseerd waarbij de preventieadviseur van het Agentschap aanwezig is.

In het bijzonder voor de privé-uitbaters zijn er twee bezoeken ter plaatse gepland voor de opening. Het eerste bezoek, voor de gunning van de overheidsopdracht, heeft als doel om te controleren of de potentiële structuur geschikt is voor de organisatie van een opvangstructuur voor asielzoekers. Tijdens het tweede bezoek wordt bekeken of de structuur effectief klaar is om de asielzoekers op te vangen.

Hoe worden de collectieve opvangstructuren gefinancierd?

De collectieve structuren kunnen op twee manieren gefinancierd worden - op basis van een terugbetaling van de reële kosten onder voorbehoud van de voorlegging van de bewijsstukken of op basis van een forfaitair bedrag.

Is er een tegemoetkoming voor het bestaan van een opvangcentrum in de gemeente?

Gemeenten die een open opvangcentrum op hun grondgebied hebben, ontvangen een jaarlijkse financiële tegemoetkoming van €247,92 per effectieve opvangplaats om de uitgaven te dekken die verband houden met de administratieve opvolging en de integratie van het centrum in de gemeente.

Informatie en communicatie

Biedt Fedasil steun aan het personeel van de OCMW's om de uitoefening van hun opdracht te vergemakkelijken?

De regiocoördinatoren vertegenwoordigen Fedasil op lokaal niveau en zijn bevoorrechte contactpersonen. De regiokantoren bieden telefonische permanente om de OCMW's te helpen met al hun vragen over de organisatie van de materiële opvang in de LOI's, het recht op materiële hulp van de bewoners en het beheer van de plaatsen.

Voor de uitwisseling van informatie en goede praktijken, organiseren de regiokantoren ook overleg met de terreinmedewerkers van de verschillende LOI's.

Waar/ bij wie kan het personeel van het gemeentebestuur terecht voor bijkomende informatie?

Voor alle vragen over de opening van een LOI, kan het gemeentebestuur contact opnemen:

- Hetzij de directeur van regio Noord, Evert-Jan Witteveen via noord@fedasil.be
- Hetzij met de hoofdzetel van Fedasil: Kartuizerstraat 21 te 1000 Brussel via info@fedasil.be (T 02/213 44 11)

Indien een burger vragen stelt kan hij zich rechtstreeks richten tot de opvangstructuur of contact opnemen met de hoofdzetel van Fedasil via het mailadres info@fedasil.be.

Bijlage bij de informatiebrochure betreffende opening van een opvangstructuur

Attesten te voorzien bij kwaliteitscontrole individuele opvangstructuur:

Referentie	Type document
Doc.1	verslag keuring laagspanning conform A.R.E.I., geldigheidsdatum (1/25 jaar)
Doc.2	verbrandingsattest en reinigingsattest verwarmingsinstallatie 1/jaar mazout, 1/2 jaar gas, externe firma
Doc.3	keuringsattest liften (indien aanwezig) 2/jaar externe firma
Doc.4	controlerapport brandblusapparaten 1/5 jaar controle door een externe firma of bewijs vervanging van de apparaten

Attesten te voorzien bij kwaliteitscontrole opvangcentrum:

Referentie	Type document
Doc.1	Geldig onderhoudscontract met een firma voor ongediertebestrijding. (De firma komt minstens 6/jaar langs voor een controle)
Doc.2	verslag keuring laagspanning conform A.R.E.I., 1/5jaar controle
Doc.3	controlerapport hoogspanning 1/jaar
Doc.4	controlerapport gasdetectie 1/jaar bevoegde firma
Doc.5	controlerapport gasinstallatie 1/3 jaar bevoegde firma
Doc.6	verbrandingsattest en reinigingsattest verwarmingsinstallatie 1/jaar externe firma
Doc.7	keuringsattest liften 2/jaar externe firma
Doc.8	controlerapport brandblusapparaten 1/jaar controle door een externe firma
Doc.9	registratieformulier FAVV (bij grootkeuken)

Een en al opvang

FEDASIL
HOOFDZETEL

Kartuizersstraat 21 - 1000 Brussel
T 02 213 44 11 - F 02 213 44 22
www.fedasil.be
info@fedasil.be

Verantw. uitgever: J-P Luxen | Redactie en lay-out: Fedasil
Foto's: Layla Aerts | 12.2015